

प्रस्ताव नं १ आमाछोदिङमो गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को नीति तथा कार्यक्रम पारित गर्ने सम्बन्धी प्रस्ताव

निर्णय नं १

निर्णयको व्यहोरा



आमाछोदिङमो गाउँपालिका अध्यक्ष श्री बुचुङ तामाङले
सोह्रौँ गाउँसभामा पेश गर्नु भएको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को वार्षिक
नीति तथा कार्यक्रम

आमाछोदिङमो गाउँपालिका

A handwritten signature in black ink, located in the bottom right corner of the page. The signature is stylized and appears to be the name of the Chairman, Shri Buchung Tamang.

गोल्जुङ-वेसी, रसुवा

४ असार २०८१

गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

“कृषि, पर्यटन, उर्जा र पूर्वाधार समृद्ध आमाछोदिङमो निर्माणको मूल आधार” भन्ने गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोचलाई मनन गर्दै गाउँपालिका भित्र विद्यमान रहेका विविध स्रोतहरूको उच्चतम परिचालन गरी समृद्ध आमाछोदिङमो निर्माणका लागि जनमत मार्फत प्राप्त जिम्मेवारी पुरा गर्न गाउँपालिकाको सोह्रौँ गाउँसभामा उपस्थित सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी ज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा विशिष्ट महानुभावहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्तै हर्षित छु। यस अवसरमा म नेपालको सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको लागि आफ्नो प्राणको आहुति दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु।

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

गत आर्थिक वर्षमा गाउँसभाले स्वीकृत गरी लागु गरेको नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन मार्फत प्राप्त मार्गदर्शन तथा प्राप्त उपलब्धि समेतलाई मध्य नजर राख्दै आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु।

आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दा मैले नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम २०८१, चालू योजना, दिगो विकास लक्ष्य, गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न विषयगत समिति, राजस्व परामर्श समिति, वडा कार्यसमिति, कार्यपालिका सदस्य तथा गाउँसभा सदस्य ज्यूहरूको सुझाव, स्थानीय स्तरमा क्रियाशिल विभिन्न राजनीतिक दल, संघ/संस्था, कर्मचारी तथा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा आमाछोदिङमो गाउँपालिकाका आमाबुबा दाजुभाई दिदीबहिनीहरूबाट प्राप्त रचनात्मक सुझाव, माग तथा आवश्यकतालाई विशेष रूपमा ध्यान दिएको छु।

१. आर्थिक विकाससँग सम्बन्धित नीतिहरू

क. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रसँग सम्बन्धित

- व्यवसायिक रूपमा कृषि तथा पशुपालन गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहन दिने खालको नीति लिइनेछ।
- स्थानीय प्रजातीका तरकारीबालीहरू अन्तर्गत स्थानीय साग, जङ्गली च्याउ, सिस्नो, कुरिलो, धँनिया लगायतका तरकारी बालीहरूको खेती गरी बजारी करण गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहन तथा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।
- जडीबुटीहरूको खेती गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहन तथा अनुदान उपलब्ध गराइनेछ।

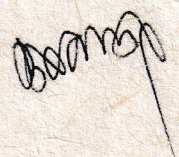
- गाँउपालिकाका रैथाने बालीहरू कालो मुसुरोको दाल, रातो चामल, सिमी र आलुको उत्पादनमा वृद्धि, भण्डारण र बजारि करणको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाई व्यवसायी करण गरी आयमूलक तथा सम्मानित पेशाको रूपमा विकास गरी युवाहरूलाई कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा आकर्षित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कृषकहरूको सीप, क्षमता र दक्षता वृद्धि गर्न तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- सबै वडाहरूलाई कम्तीमा एक कृषि पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- पशुनशु सुधारका लागि कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अध्यक्षसँग कृषि कार्यक्रम अन्तरगत कृषकहरूको लागि कृषि औजार वितरणका कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- व्यावसायि कृषिमा प्रोत्साहित गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गोठ सुधार तथा पशु स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- परम्परागत व्यवसायिक भेडा बारवा तथा चौरी गोठालाहरूको लागि प्रोत्साहन मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनको उचित भण्डारण गर्नको लागि रस्टिक स्टोर निर्माणका लागि सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
- विभिन्न रोग विरुद्धको खोप अभियानकै रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- माटोको उर्वराशक्ती कायम राख्नको लागि रासायनिक मल तथा विषादीको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषि पेशालाई प्रविधि मैत्री बनाउन औजार तथा उपकरणहरू कम्तीमा पचास प्रतिशत अनुदानमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- सहकारी मार्फत लगानी, उत्पादन वृद्धि र बजारी करणमा सहयोग गर्न लागत साझेदारीमा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

ख. श्रम तथा रोजगार

- वैदेशिक रोजगारजीबाट फर्केका नागरिकहरूसँग भएको सीपलाई उच्चतम उपयोग गर्दै गाँउमै रोजगारि सृजना गर्ने खालका कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- स्वरोजगार सृजना गरि बेरोजगार युवालाई रोजगारी दिने संघ, संस्था, फर्म वा व्यक्तिलाई गाँउपालिका स्तरीय सम्मान कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ ।

ग. उद्योग बाणिज्य तथा आय आर्जन र रोजगारी

- साना तथा घरेलु उद्योगको विकास र विस्तारमा जोड दिइनेछ । युवा लघु उद्यमीहरूलाई सीप विकास तालिम लगायतका विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा पाइने चोयाबाट बास्केट बनाउने सीप मूलका तालिम प्रदान गरी प्रयोग गर्न प्रेरित गरिनेछ ।



- हस्तकला तथा स्थानीय प्रविधिको प्रयोग गरी निर्मित सामग्रीको प्रचार प्रसार उपयोग तथा उपभोगमा वृद्धि गर्नका लागि स्थानीय हस्तकला सामग्री सङ्कलनको लागि साझा सुविधा केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- आयआर्जन र रोजगारी वृद्धिका लागि लागत साझेदारीमा हुने गरी मागमा आधारित सीप मूलक तालिम, उत्पादन प्रवर्धन, क्षमता विकास जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

घ. पर्यटन विकास

- तामाङ सम्पदा मार्गको व्यापक प्रचार प्रसार गरि आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको वृद्धि गरि नागरिकहरूको आयआर्जनमा वृद्धि गर्नका लागि गाउँपालिका स्तरीय महोत्सव, मिनी महोत्सव, सांस्कृतिक कार्यक्रमहरूको आयोजना गरिनेछ ।
- नयाँ पर्यटकीय पदमार्गहरूको निर्माण तथा प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसार एवं संरक्षण तथा सम्बर्धनमा जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको आर्कषक पर्यटकीय गन्तव्य Black Village को संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- होमस्टे व्यवसायलाई गाउँपालिकाको प्रमुख व्यवसायको रूपमा महत्व दिइनेछ । होम स्टेमा बस्न आउने पाहुनाहरूको लागि स्थानीय खानाहरूको परिकार बनाउन आवश्यक सीप मूलक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- आय आर्जनमा सुधारका निम्ति सामुदायिक गृह आवास (होम स्टे) सञ्चालनमा लाग्न व्यक्ति समूहहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित नीतिहरू

क. शिक्षा युवा तथा खेलकुद

- बालमैत्री विद्यालय प्रविधि मैत्री कक्षाकोठा निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयमा सिकाइसँगै उत्पादन कार्यक्रम अन्तर्गत यस वर्ष देखि सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा स्थानीय जनशक्ति प्रयोग गरी निगालोको चोयाबाट सामग्री बुन्ने सीप शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ
- निशुल्क भर्ना, निशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरी सामुदायिक विद्यालयको प्रारम्भिक बालविकास (ECD) कक्षमा भर्ना गर्ने विद्यार्थीको परिवारको स्वास्थ्य विमा गर्दा लाग्ने प्रिमियम वापतको रकम गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- गुणस्तरिय शिक्षाको आधार प्रारम्भिक कक्षाहरूमा तालिम प्राप्त दक्ष शिक्षक र पूर्वाधार को शैक्षिक नीतिलाई अङ्गाल्नका लागि विद्यमान शिक्षा योजनालाई अद्यावधिक गरी समयसापेक्ष बनाइनेछ
- यो वर्ष सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत प्रत्येक शिक्षकलाई मागमा आधारित तालिमको अवसर प्रदान गरी पेसागत दक्षता वृद्धि गर्ने अवसर सृजना गरिनेछ ।
- शिक्षण सिकाइमा हौसला र पुरस्कारको नीतिलाई अवलम्बन गरि दण्ड रहित विद्यालय बनाउन आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

[Handwritten signature]

- मातृभाषामा शिक्षा पाउने बालबालिकाको अधिकार सुनिश्चित गर्नका लागि स्थानीय पाठ्यक्रम अन्तर्गत यस वर्ष देखि विद्यालयहरूमा तामाङ भाषाको सम्भोटा लिपीको अध्यापन कार्यको सुरुवात गरिनेछ
- आधारभूत तहमा शिक्षक नियुक्त गर्दा तामाङ भाषा जान्ने शिक्षकलाई विशेष प्राथम्यता दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र सेवा गर्ने सबै शिक्षक कर्मचारीहरूले तामाङ भाषा मार्फत सामान्य बोलिचाली गर्न तामाङ भाषा जान्ने पर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । त्यसको लागि प्रत्येक वडामा तामाङ भाषा प्रशिक्षणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- न्यून सिकाई उपलब्धि भएका विषयहरूमा अतिरिक्त कक्षा सञ्चालनको लागि विद्यालयहरूलाई अनुदान रकम उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयमा हुने शिक्षक अभावलाई व्यवस्थापन गर्न स्वयम् सेवक शिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालयहरूमा जुनियर रेडक्रस सर्कल र स्काउट ट्रुपहरू, बालक्लव स्थापना गरी शैक्षिक वातावरणलाई थप सुदृढ बनाइनेछ ।
- विपदको कारण नियमित विद्यालयहरू नियमित सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा बैकल्पिक माध्यमबाट कक्षा सञ्चालन गरि शैक्षिक क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- माध्यमिक शिक्षा तथा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने गरिब, जेहनदार विद्यार्थीको लागि शैक्षिक छात्रवृत्तिको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी ढङ्गले सञ्चालन गरी आयआर्जनमा जोड दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विद्यालयमा खेलकुद कार्यक्रम विस्तार गर्दै लगिनेछ । खेलकुद प्रशिक्षकहरूको प्रबन्ध गाउँपालिकाबाट मिलाइनेछ ।
- राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड कार्यक्रम जस्ता खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गरी विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको खेल प्रतिस्पर्धा क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।

ख. स्वास्थ्य

- आधा घण्टा भित्र सबै वडाका केन्द्रहरूमा एम्बुलेन्स पुग्ने गरी एम्बुलेन्स सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाइनेछ ।
- मुटु, मृगौला, क्यान्सर लगायतका जटिल रोग लागेका र दम, रक्तचाप, मधुमेह लागेका दीर्घ रोगिहरूको लागि आर्थिक सहायता तथा औषधी सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीबाट निशुल्क रूपमा पाइने औषधिको संख्या र प्रकारलाई निरन्तरता दिदै वितरण प्रणालीलाई सुदृढ र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- उपाध्यक्षसँग सुत्केरी महिला कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिलाहरूलाई न्यानो झोलुङ्गो (छाडबु) उपहार दिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(Handwritten signature)

- स्वास्थ्य क्षेत्रका जनशक्ति र महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूको क्षमता विकासका गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- खोपकेन्द्र र गाँउघर क्लिनिकमा दिइने सेवालाई आवश्यकता अनुसार विकास र विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिकामा चालू आर्थिक वर्षदेखि शुरूवात भएको विशेषज्ञ सेवा सहितको चिकित्सा सेवालाई थप सुदृढीकरण गरिनेछ ।
- किशोरीहरूलाई विद्यालयमा निशुल्क सेनिटरी प्याड वितरण गरिनेछ । एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रमको विस्तारका लागि प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
- गर्भवती महिलाहरूको स्वास्थ्य परीक्षणको लागि अल्ट्रा साउण्ड सुविधा सहितको गर्भवती स्वास्थ्य परीक्षण घुम्ती शिविरको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विशेषज्ञ सहितको दन्त सेवा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र स्थायी बसोबास गर्ने स्थानीय तथा कर्मचारीहरूको लागि स्वास्थ्य उपचारको क्रममा अत्यावश्यक पर्ने रगत गाउँपालिकाबाट रेडक्रससँगको सहकार्यमा निशुल्क उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- आङ्खस्ने समस्या (Uterus Prolaps) भएका महिलाहरूको उपचारको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा तथा शल्यक्रियाको लागि आर्थिक सहायता उपलब्ध गराइनेछ ।
- आयुर्वेद सेवाको लागि घुम्ती शिविर तथा विद्यालय आयुर्वेद शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- आत्महत्या न्यूनिकरणका लागि मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

ग. सामाजिक सुरक्षा तथा लैङ्गिक समावेशीकरण

- आर्थिक अभावका कारण उपचार गर्न नसक्ने गरिब तथा विपन्न नागरिकलाई गाउँपालिकाबाट आर्थिक सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
- गैर लाभग्राहीहरूले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त नगरून भन्नका लागि लाभग्राहीहरूको बायोमिटरिक भेरिफिकेसनको लागि आवश्यक उपकरण तथा जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बाबु आमा नभएका बालबालिका, एकल महिला, अति विपन्न परिवारका महिलाहरूको आर्थिक विकासको लागि आय आर्जनमा सघाउ पुऱ्याउन सीप मूलक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- जातिय भेदभाव छुवाछुत प्रथा तथा अन्य सामाजिक कुरीतिहरू हटाउन सामाजिक व्यवहार सुधारका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित, जनजाति र महिलाहरूको जीवनस्तर सुधारका लागि लक्षित वर्ग आयआर्जन तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालबिवाह र लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्न सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । सामाजिक विकासमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- बेरोजगारहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी रोजगारीको वातावरण सृजना गर्न प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग आवश्यक समन्वयमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- बेसाहारा बालबालिका, जेष्ठ नागरिक आश्रय केन्द्र, जेष्ठ नागरिक स्याहार केन्द्रहरूलाई आवश्यक सहायता उपलब्ध गराइनेछ ।
- टोल टोलमा घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो, बोक्सी जस्ता कु-प्रथा रोकथामका लागि चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।

घ. खानेपानी तथा सरसफाई

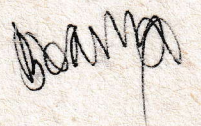
- शुद्ध खानेपानीको व्यवस्थाको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिका अन्तर्गतका पाँच वटै वडाको सम्पूर्ण घरहरूमा एक घर एक धाराको व्यवस्था गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था तथा आयोजनाहरूसँग लागत साझेदारीमा कार्यक्रम गरिनेछ ।
- वस्तिहरूमा निर्माण भइ सकेका नाली तथा ढलको आवश्यक मर्मत सम्भार गर्नुका साथै ढल निकासको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सरसफाइलाई निरन्तर अभियानका रूपमा लैजान जनताका लागि जनप्रतिनिधि, सेवा दिनका लागि कर्मचारी कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिका भित्रका सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र शिक्षकले महिनामा एक पटक आफू बसोबास गर्ने क्षेत्रमा सरसफाई कार्यक्रम राखि अनिवार्य सरसफाई कार्यक्रममा सहभागीता जनाउनु पर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- एक वस्ति एक फोहोर डिस्पोजल सेन्टर निर्माण गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ । प्रत्येक वडाको सबै भन्दा सफा वस्ति बनाउन पहल गर्ने आमा समूहहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- सबै सामुदायिक विद्यालय तथा बस्तीहरूमा पानी वितरण हुने मुख्य खानेपानीका मुहानहरूमा खानेपानीको शुद्धता परीक्षणका लागि आवश्यक कार्यहरू गरिनेछ ।

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म पूर्वाधार विकाससँग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

३. पूर्वाधार विकाससँग सम्बन्धित नीतिहरू

- नविनतम् इन्जिनियरिङ सामग्रीको व्यवस्था गरी गुणस्तरिय पूर्वाधार निर्माणको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय गौरवका योजनाहरू छनौट गरी बजेट विनियोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सबै वडा केन्द्रहरूमा बाह्रै महिना सडक सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र राष्ट्रिय गौरवका ठूला आयोजना र परियोजनाहरू सञ्चालन गर्न प्रदेश सरकार र सङ्घीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- जलविद्युत आयोजनाहरूले प्रभावित क्षेत्रमा गर्नु पर्ने सामाजिक उत्तरदायित्वको कार्यहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।



- गाँउपालिका भित्रका मुख्य बजार क्षेत्रको सडक ढलान गर्ने कार्य निरन्तरता दिइनेछ ।
- ट्र्याक खुलेका कृषि सडकको स्तरोन्नती गरी कृषकहरूले गरेका कृषि उत्पादनलाई बजार सम्म पुर्याउन सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूसँग साझेदारिमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- वैकल्पिक उर्जाको विकास तथा प्रयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक नीजि साझेदारीलाई प्रोत्साहित गर्दै लागत सहभागितामा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- साना सिंचाई तथा नाली निर्माणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- वातावरण संरक्षणका निमित्त प्लाष्टिक झोलाको प्रयोग निरुत्साहसित गरिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापनको पूर्व तयारीका लागि आवश्यक संरचना, सामग्री, जनशक्ति र आर्थिक कोषहरूको अवस्थालाई चुस्त दुरुस्त राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पहिरो नियन्त्रणका लागि बायो इन्जिनियरिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । वस्ति संरक्षणका लागि वृक्षारोपण तथा आवश्यक अन्य कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- वन जङ्गलमा आगलागी हुन नदिन सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । वन जङ्गलमा आगलागी गराउन संलग्न हुनेहरूको पहिचानको लागि सुराकी दिने व्यक्तिहरूलाई उचित पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ
- जलवायु अनुकुलनको लागि सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

- गाउँपालिकाको सूचना तथा निर्णयहरूलाई समयमै सरोकारवालाहरू समक्ष पुऱ्याउन सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरिनेछ ।
- सबै जनप्रतिनिधि, पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई गाउँपालिका भित्र हुने बैठक सभा सम्मेलन तथा कार्यक्रमहरूको सूचना सम्प्रेषणकोलागि Bulk SMS मार्फत सूचना प्रदान गर्ने व्यवस्थालाई विस्तार गर्दै विपद जन्य घटनाको अग्रिम जानकारी गराउनको लागि जोखिम युक्त बस्तिक्षेत्रका बासिन्दाहरूलाई Alert गराउन आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै सरकारी कार्यालयहरूमा उच्चगतिको इन्टरनेट सेवाको सुनिश्चतता गरिनेछ । गाउँपालिकाका मुख्य अभिलेखहरूलाई सफ्टवेयरमा राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सबै कार्यालय संघ संस्था तथा विद्यालयहरूले गरेका कामहरूको सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षणका कार्यक्रमहरू अनिवार्य गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाले पारित गरेका ऐन, नियम, कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशिकाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- खुशी कर्मचारी छिटो सेवाका लागि कर्मचारी प्रोत्साहन सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

(Handwritten signature)

आन्तरिक आय र राजश्व सम्बन्धी नीतिहरू

- राजश्व सम्बन्धी अध्ययन तथा अवलोकन गरी राजश्व वृद्धि र व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- व्यवसाय दर्ताको लागि वस्ति तथा बजार क्षेत्रमा व्यवसाय दर्ता शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- राजस्वको दायरा बढाउने र दर घटाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- बजार अनुगमन कार्यलाई नियमित गरी थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- पूर्वाधार निर्माणका लागि विभिन्न आयोजना, समिति र व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्ने प्राकृतिक स्रोत र नदीजन्य पदार्थको नियमानुसार कर उठाइनेछ ।
- साविक हाकु गाविसमा रहेको गुठी जग्गाको कारण भूमिहीन हुन पुगेका किसानहरूको लगत सङ्कलन, जग्गा नापंजाँच लगाएतको कार्य गरी भूमि अधिकारको सुनिश्चितताका लागि प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

अन्त्यमा,

माथि प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको पूर्ण कार्यान्वयनका लागि आवश्यक योजना, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरी यसै सभामा पेश गरिनेछ । नीति तथा कार्यक्रमको लक्ष्य अनुसार प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन सम्बन्धित सबैको पूर्ण साथ र सहयोग हुनेछ भन्ने अपेक्षा राख्दै गाँउपालिकाको समग्र आर्थिक – सामाजिक, संस्कृतिक विकासमा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट भुमिका निर्वाह गर्नुहुने जनप्रतिनिधि ज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, नागरिक समाज, बुद्धिजिवी, सञ्चारकर्मी तथा सम्पूर्णलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद !

